

I Juni-Grundloven var der efter min Mening en eneste genial Tanke, men den er selvfølgelig strøget her, nemlig at Valgretsaldere til Folketinget sættes til 30 Aar. Her foregreb Juni-Grundloven noget rigtigt i Modsætning til en hel Række yngre Forfatninger, der er gaaet helt ned til en Valgretsaldere af 21 Aar.

I øvrigt behøvede man ikke at søge langt tilbage, eller man behøvede ikke at gaa mange Aar bort fra 1849 for at faa fat i store, ledende Forfatningstanker. Man behøvede blot at søge til den 2. Oktober 1855, hvor Forholdstalsvalgmaaden første Gang i Verdens politiske Historie indførtes i Danmark paa Grundlag af en dansk Mands Tanker. Var der noget, der skulde forpligte danske Mænd, var det, at denne store politiske Idé, som nu er i Færd med at besejre hele Verden, ikke alene er tænkt først her i Danmark, men ogsaa er gennemført først her i Danmark. Men det har man forladt for at gaa tilbage til de gamle, runkne, ormædte Forfatningstanker, der ligger i Juni-Grundloven og stammer fra Diligencernes, Tællepraasens og Vægternes Tid. Derfor maa jeg sige, at det først og fremmest paa mig gjorde et armseligt Indtryk at se det danske Demokrati være saa fjernt fra alle Nutidens Tanker. Lad os tage en vaskeægte Demokrat, et af de største Navne, som man overhovedet har paa dette Omraade, nemlig Stuart Mill. Ingen vil nægte, at han var Demokrat i Ordets bedste Forstand. Han havde sikkert mere Frisind i sin lille Finger, end hele det danske Socialdemokratis Førerskab i samtlige Kroppe. Hvor mange frugtbare Forfatningstanker har han ikke udkastet! For det første er han selvfølgelig en Tilhænger af Forholdstalsvalgmaaden. Det er netop ham, der har kaldt den for Aarhundredets største politiske Opfindelse. For det andet gør han opmærksom paa, hvor daarligt Lovgivningsmaskineriet virker i selve Parlamentarismens Mønterland, England. Og idet han gør opmærksom paa, at der neppe er noget aandeligt Arbejde, der i saa høj Grad som Affattelsen af Love maa udføres af ikke alene erfarne og egnede Mænd, men af Mænd, der ved et langt anstrengende Studium er oplærte til dette Arbejde, peger han i Modsætning dertil paa, hvorledes Love bliver til i Parlamentet. Med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg oplæse nogle faa Linier i saa Henseende: „Naar den (Loven) er vedtaget, burde den være i Stand til at forene sig med de øv-

rige gældende Love til et fast Hele. Det er umuligt, at disse Betingelser paa nogen Maade kunne opfyldes, naar Loven vedtages, Paragraf for Paragraf, af en blandet Forsamling“. „Det er ligegyldigt, om Lovforslaget er blevet udarbejdet med Omtanke af den Myndighed, der anses for bedst skikket hertil, og som er udrustet med alle Egenskaber eller Midler. . . Lovforslaget kan dog ikke vedtages, fordi Underhuset ikke vil give Afkald paa sin kostbare Forret til at fikke paa det med sine kluntede Hænder“. Der vil altid være „Meninger eller private Griller, som Kundskaben har overvundet“, der holder „fast ved den Udsigt, de kan have til at sejre for Uvidenhedens Domstol“. Det er godt, det er en Demokrat, der siger det! Jeg turde aldrig tage saadanne Ord i min Mund. Og saa siger han senere — det er det sidste Citat, jeg med den højtærede Formands Tilladelse vil oplæse — „Hvorledes kan man skildre den Skikkelse, i hvilken det (Lovforslaget) forlader Udvalget? Paragraffer, der er nødvendige for, at de øvrige kan opfylde deres Hensigt, udelades; Bestemmelser, der ikke stemmer med det øvrige, indskydes for at forsone visse private Interesser eller et naragtigt Medlem, der truer med, at Loven skal forkastes; Paragraffer flikkes ind paa Forslag af en eller anden halvstuderet Røver, der kun har et overfladisk Kendskab til Sagen — Paragraffer, der har Følger, som det Medlem, der indbragte Forslaget, og de, der støttede det, ikke i Øjeblikket forudsaa, og som nødvendiggør, at der i næste Samling vedtages en ny Lov for derved at rette Fejlene.“

Som Følge heraf foreslaar altsaa Stuart Mill, at Detailbehandlingen af Lovene skal overlades til en helt ny Statsinstitution. Enten skal det, man kalder for Landstinget, Førstekammeret, omdannes til en saadan sagkyndig Forsamling, at det kan foretage denne Detailbehandling, eller der skal skabes et nyt Statsraad, ikke i Grundlovens nuværende Betydning, men i den oprindelige engelske eller fransk-italienske Betydning af dette Ord, nemlig et Raad, hvori Rigets forfarne Mænd gennemgaar Lovarbejderne, naar de er komne fra Regeringen, og søger at give dem en sagkyndig Detailbehandling. Saa overlader Stuart Mill den folkevalgte Forsamling Afgørelsen: den skal stemme en bloc over Forslaget. Afgørelsen bør ligge hos Folket og den Forsamling, som repræsenterer Folket, men dette bør ikke have Lov til,